

Chefsjustitieombudsmannen
Erik Nymansson

Datum
2024-08-14

Dnr
R 52-2024

1 (2)

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Grundlagsenheten
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter (SOU 2024:27)

(Ju2024/00910)

Riksdagens ombudsmän (JO) har beretts tillfälle att yttra sig över det rubricerade betänkandet. Utifrån de aspekter som JO i första hand har att beakta vill jag föra fram följande.

I betänkandet föreslås bl.a. att kravet på tillstånd för att bedriva kamerabevakning enligt kamerabevakningslagen (2018:1200) helt ska tas bort. Mina synpunkter kommer att koncentrera sig till denna del av förslagen.

Tillståndsförfarandet är en central reglering i kamerabevakningslagen och utgör ett viktigt preventivt integritetsskydd. Utredningens förslag innebär en genomgripande förändring av nuvarande lagstiftning och skyddet för den personliga integriteten. Enligt förslaget ska en personuppgiftsansvarig som vill bedriva kamerabevakning själv bedöma om den tänkta bevakningen är tillåten. Det kommer att ställa stora krav på aktörerna och medföra risker för felbedömningar.

Även utredningen uppmärksammar detta som en risk vad gäller skyddet för den personliga integriteten vid ett avskaffat tillståndskrav. Bland annat förs fram att utredningens uppdrag inkluderar många aktörer med organisationer som är av olika storlek och som har olika förutsättningar i form av resurser och kompetens och att ett slopat tillståndsförfarande kommer att ställa krav på att det finns tillräcklig kompetens inom organisationen att göra bedömningar om en tänkt kamerabevakning kan bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Det förs även fram att det finns en risk för att aktörernas vilja och behov av att bedriva kamerabevakning innebär att de inte tar tillräcklig hänsyn till integritetsskyddet om de själva ska göra bedömningen vid ett avskaffat tillståndsförfarande.

Risken för att aktörer som vill bedriva kamerabevakning av olika skäl inte tar tillräcklig hänsyn till integritetsskyddet ska enligt utredningen motverkas genom en

tydlig lagstiftning och Integritetsskyddsmyndighetens (IMY) tillsyn och vägledning.

IMY har i betänkandet fört fram att det skulle innebära stora risker för att integritetsintresset inte beaktas i tillräckligt hög grad om tillståndskravet tas bort. IMY tror att effekten kommer att bli att otillåten kamerabevakning ökar. Jag delar den uppfattningen och gör bedömningen att de integritetsskyddande åtgärder som utredningen för fram inte är tillräckliga för att motverka den risken på ett godtagbart sätt.

Den främsta nackdelen med nuvarande tillståndprocess är enligt de som tillfrågats under utredningen den långa handläggningstiden. Utredningens kartläggning visar att det inte har varit ovanligt att ett beslut om att bevilja eller avslå en ansökan om tillstånd meddelas först upp emot ett år efter att en ansökan getts in. Jag har förståelse för att långa handläggningstider skapar stora praktiska svårigheter för de aktörer som har behov av att bedriva kamerabevakning. Jag har även förståelse för att tillståndprocessen har varit administrativt betungande för aktörerna. Att ta bort tillståndsplikten helt framstår dock som en alltför genomgripande förändring för att komma till rätta med de nuvarande problemen med tanke på den ökade risk för otillåtna intrång i den personliga integriteten som förslaget medför. Risken för att aktörernas vilja och behov av att bedriva kamerabevakning leder till att de inte tar tillräcklig hänsyn till integritetsskyddet är högst påtaglig. Till skillnad från utredningen är jag inte övertygad om att den risken kommer att vara begränsad till en övergångsperiod. Det finns enligt min mening i stället en risk för att det slopade tillståndskravet kan leda till en förskjutning av rättsläget på ett sätt som inte är avsett eller önskvärt. Jag kan därför inte tillstyrka förslaget på befintligt underlag.

Yttrandet har beslutats av chefsJO Erik Nymansson. Dokumentet har fastställts digitalt och har ingen underskrift.

Rättssakkunniga Maria Jacobsson har föredragit ärendet och byråchefen Stefan Nyman har deltagit i beredningen.